

A Régiók Bizottsága véleménye – Az élettudományokra és biotechnológiára vonatkozó stratégia féldícs értékelése

(2008/C 105/02)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- nagy jelentőséget tulajdonít az élettudományoknak és a biotechnológiának a nemzetközi versenyképesség és az EU fenntartható fejlődése szempontjából. Kijelenti, hogy a régiók szintjén kész ereje szerint hozzájárulni az uniós stratégia sikeres folytatásához, azonban ennek során mérlegelni kell a lehetőségeket és a kockázatokat, és a stratégia minden egyes intézkedését az alapján megítélni, hogy az a polgárok javát szolgálja-e;
- hangsúlyozza a városok és régiók kulcsfontosságú szerepét a kapacitások egyesítésének és e technológiák nemzetközi versenyképessége erősítésének támogatásában a regionális biotechnológiai klaszterek régiókon és határokon átnyúló együttműködése és csoportosulása, valamint a kutatás, az ipar és a beruházók összehozása révén;
- arra ösztönzi a városokat és régiókat, hogy támogassák a tudástranzfert és az innovációt a tudományos alapoktól egészen az iparig. A régiók és városok lehetőség szerint javítanak majd a kockázati tőke hozzáférhetőségén – a határokon átnyúló együttműködések számára is –, és támogatják a felhasználókat a biotechnológiai találmányok szabadalmaztatásakor, illetve az ilyenfajta szabadalmak hasznosítása során. A regionális, nemzeti és különösképp a közösségi szintű pénzügyi intézeteknek olyan ösztönző programokat kellene létrehozniuk, amelyek a kockázat megosztását irányozzák elő a biotechnológiai szakterület kis- és középvállalkozásai számára;
- széles látókörű társadalmi vitákat ösztönöz az élettudományok és a biotechnológia hasznáról és kockázatairól. Számos város és régió már jelenleg is lehetőségei szerint támogatja a nyilvánosság tájékoztatását a tudományos alapokról, módszerekről és alkalmazási területekről, illetve a jogi követelményekről és etikai szempontokról a biotechnológia területének vonatkozásában. Ezeket a kezdeményezéseket határozottan folytatni kell, és a kutatásnak, az iparnak és a közigazgatásnak is szerepet kell vállalnia bennük.

Előadó: Karl DÖHLER (DE/EPP), Bajorország tartományi gyűlésének tagja

Referenciaszöveg

A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az élettudományokra és a biotechnológiára vonatkozó stratégia félidős értékeléséről

COM(2007) 175 final

Politikai ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. nagy jelentőséget tulajdonít az élettudományoknak és a biotechnológiának a nemzetközi versenyképesség és az EU fenntartható fejlődése szempontjából. Fontos alkalmazási területek rejlenek az orvosi szakterületen és a gyógyszeripari ágazatban, az ipari feldolgozás terén és az elsődleges termelésben (elsősorban az élelmiszerek és takarmányok, de a megújuló nyersanyagok és az alternatív energiagazdálkodás terén is). Ezáltal újszerű megoldások tárulnak fel az egészségügy, a népesség öregedése, a világ egyre növekedő népességének élelmiszer-ellátása, az energiaellátás és a globális felmelegedés sürgető problémáinak kezelésére;

2. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az élettudományok és a biotechnológia jelentősen hozzájárul az uniós szakpolitika legfőbb céljaihoz, azaz az egészségüghöz, a fenntartható fejlődéshez, a gazdasági növekedéshez és a munkahelyteremtéshez. Ezért üdvözlí az élettudományok és a biotechnológia ösztönzésére vonatkozó európai bizottsági stratégiát, és elismeri a stratégia végrehajtásának sikereit;

3. hangsúlyozza, hogy a biotechnológia alkalmazását széles körű társadalmi vitának kellene kísérnie az előnyökről és a hátrányokról – ideértve az etikai kérdéseket is – annak érdekében, hogy javuljon a szóban forgó technológiák nyilvánosság által való elfogadottsága. Mindehhez a tudományos alapismertek közvetítésére van szükség;

4. üdvözlí az élettudományok és a biotechnológia területén aktív régiók és klaszterek hálózatait és kéri, hogy – a tapasztalatcsere, a projektjavaslatok közös kidolgozása és az európai politikai folyamatokban elfoglalandó közös helyük megtalálása érdekében – az Európai Bizottság támogassa őket;

5. tudatában van annak, hogy a városoknak és a régióknak jelentős befolyásuk van az élettudományok és a biotechnológia támogatására. Nemzetközi viszonylatban az európai biotechnológiai klaszter inkább kicsi, hálózatba való szervezése ezért a versenyképesség szempontjából döntő jelentőségű. A klaszterek létrehozásához, a kutatás, az ipar és a beruházók összehozásához, a technológiai előrelépéseknek a nyilvánosság felé való közvetítéséhez, valamint a regionális biotechnológiai klaszterek régiókon és határokon átnyúló együttműködéséhez és csoportosulásához nélkülözhetetlen a városi és regionális támogatás. Csak így lehet egyesíteni a kapacitásokat és erősíteni ezek nemzetközi versenyképességét;

6. úgy látja, hogy számos intézkedést határozottan folytatni kell, és kijelenti, hogy a régiók szintjén kész ereje szerint hozzá-

járulni a sikeres folytatáshoz. Ennek során mérlegelni kell a lehetőségeket és a kockázatokat, és a stratégia minden egyes intézkedését az alapján megítélni, hogy az a polgárok javát szolgálja-e;

A stratégia félidős értékelésében meghatározott prioritásokra vonatkozóan

7. megerősíti, hogy a városok és régiók lehetőségeik szerint hozzá fognak járulni a kutatás ösztönzéséhez, valamint az élettudományok és biotechnológiai alkalmazások, illetve a tudásalapú biogazdaság piacának fejlesztéséhez. Felszólítja a városokat és régiókat, hogy járuljanak hozzá a felhasználók tájékoztatásához a biotechnológiai területre vonatkozó jogi alapokkal és közigazgatási eljárásokkal kapcsolatban. Az Európai Bizottság a kutatás összehangolásának javítása során nemcsak a tagállamokkal kell, hogy együttműködjön, hanem regionális platformokat is létre kellene hoznia, illetve a regionális szövetségeket közvetlenül bevonni munkájába;

8. támogatja a versenyképesség, a tudástranzfer és az innováció ösztönzését a tudományos alaptól egészen az iparig: fokozni kell a tudatosságot a kutatási eredmények kereskedelmi potenciáljával kapcsolatban, valamint ösztönözni kell a vállalat-alapításokat és a kutatásból az ipar felé történő váltást. A régiók és városok lehetőség szerint javítanak majd a kockázati tőke hozzáférhetőségén – a határokon átnyúló együttműködések számára is –, és támogatják a felhasználókat a biotechnológiai találmányok szabadalmaztatásakor, illetve az ilyenfajta szabadalmak hasznosítása során. A regionális, nemzeti és különösképp a közösségi szintű pénzügyi intézeteknek olyan ösztönző programokat kellene létrehozniuk, amelyek a kockázat megosztását irányozzák elő a biotechnológiai szakterület kis- és középvállalkozásai számára;

9. úgy látja, hogy állásközvetítés, valamint a munkaerő képzésének és továbbképzésének ösztönzése révén javítani kell a munkaerő-piaci helyzetet. A kutatókat és a biotechnológiai üzletágak fejlődéséhez szükséges profillal rendelkező szakembereket vonzani kell, vonzó keretfeltételek megteremtése révén pedig megakadályozni a munkaerő elvándorlását, illetve adott esetben visszaszerezni olyan magas képzettségű dolgozókat, akik Európán kívül szereztek képesítést vagy szakmai tapasztalatot;

10. rámutat, hogy a biotechnológia az egészségügy, valamint az élelmiszerek és takarmányok terén történő alkalmazásokon túlmenően a vegyiparban is jövőképes lehetőségeket kínál. A globális enzimszükséglet 85 %-át már most Európában állítják elő. Az enzimatikus és biokatalitikus eljárások jelentős forrás- és energiamegtakarítást ígérnek, és ezáltal a fenntartható gazdaság újfajta megközelítését teszik lehetővé;

11. tudatában van annak, hogy a nyilvánosság kritikusan viszonyul a biotechnológiai alkalmazásokhoz – főként az élelmi-szer- és takarmányágazat terén. A géntechnológia mezőgazdasági alkalmazásának a fogyasztók többsége általi, jelenleg széles körű általános elutasításával szemben azonban a nyilvánosság kifejezetten kedvezően értékeli a termékeket, ha egészségügyi és ökológiai előnyeik nyilvánvalóak;

12. ezért széles látókörű társadalmi vitákat ösztönöz az élettudományok és a biotechnológia hasznáról és kockázatairól. Számos város és régió már jelenleg is lehetőségei szerint támogatja a nyilvánosság tájékoztatását a tudományos alapokról, módszerekről és alkalmazási területekről, illetve a jogi követelményekről és etikai szempontokról a biotechnológia területének vonatkozásában. Ezeket a kezdeményezéseket határozottan folytatni kell;

13. kéri, hogy ehhez a kutatás, az ipar és a közigazgatás egyaránt hozzájáruljon, és egy fórum keretében valamennyi érdekcsoportot bevonják a közös párbeszédbe. A városoknak és régióknak fokozott mértékben kellene ösztönözniük a szociális-gazdasági, valamint etikai kérdésekkel foglalkozó kutatási terveket, és támogatni az ilyen kutatások eredményeinek terjesztését. Szakértői hálózatokat kellene létrehozniuk, melyek képesek arra, hogy *ad hoc* módon állást foglaljanak az aktuális biztonságot érintő, szociális-gazdasági és etikai kérdésekkel kapcsolatban. A városok és régiók támogathatják az ésszerű, tudásalapú és átlátható döntési folyamatokat a termékengedélyezés során;

14. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a hetedik kutatási keretprogramot követő projektek odaítélésekor nagyobb jelentőséget tulajdonítson annak a szakasznak, amelyben a kutatási eredményeket szakértelemmel közvetítik a nyilvánosság felé. Tartalmi szempontból továbbra is szükség van projektekre a géntechnológia mezőgazdasági alkalmazásainak kutatása, a kockázatok feltárása és a szóban forgó területre vonatkozó környezetvédelmi és gazdasági kérdések megválaszolása érdekében;

15. osztja az Európai Bizottság véleményét a gyógyászatban alkalmazott biotechnológia gazdasági és közegészségügyi szempontból vett jelentőségével kapcsolatban. Támogatja a haladást az ezzel az ágazattal kapcsolatos egyszerűsítés és világosabb jogalkotás terén, ugyanis a jogi bizonytalanság miatt az ágazat lelassult, és nem képes lépést tartani a gyors technológiai fejlődéssel. Ajánlatos lenne az effajta alkalmazások kifejlesztésének elősegítése és az akadályok megszüntetése végett iránymutatásokat és nemzetközi ajánlásokat kidolgozni;

16. úgy véli továbbá, hogy a modern biotechnológia hozzájárulhat a mezőgazdaság fenntartható fejlődéséhez. Támogatja az Európai Bizottság nézetét, amely szerint lehetséges a mezőgazdaság összes formájának – legyen szó hagyományos, ökológiai vagy géntechnológiával módosított növényeket is alkalmazó mezőgazdaságról – egyenrangú együttes létezése. Ugyanakkor utal arra, hogy a topográfiai, éghajlati vagy agrárszerkezeti feltételek regionális szinten megnehezíthetik a hagyományos és ökológiai mezőgazdasági termelési formák, illetve a géntechnológiával módosított növényekkel operáló mezőgazdaság együttes létezését. A tájékozott fogyasztókra kellene bízni, hogy a modern biotechnológia termékeit milyen mértékben fogadják el

a piacon. Ennek megfelelően egyes városok és régiók a mezőgazdasági biotechnológia alkalmazásában látnak majd előnyöket, míg más területek a hagyományos vagy ökológiai természeti módszerekből fognak profitálni;

17. döntő jelentőséget tulajdonít a különböző mezőgazdasági gyakorlatok együttélésének, és nem csak a jó gazdálkodás szempontjából, hanem a szomszédos gazdák közötti toleráns és kölcsönös bizalom alapuló információcserre, koordináció és együttműködés vonatkozásában is. Sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki iránymutatásokat a különböző gyakorlatok együttéléséhez, és a lehető leghamarabb határozzon meg reális címkézési küszöbértékeket az olyan vetőmagok jelölésére, amelyek nyomokban géntechnológiával módosított szervezeteket tartalmaznak. Megoldást kell találni azokra az elképzelésekre is, amelyeket az EU-ban még nem hagytak jóvá és nem értékelték biztonsági szempontból, de más államokban – hasonló kritériumok alapján – már igen;

18. elsőrendűen fontosnak tartja, hogy feltárják egyfelől azokat a mezőgazdasági gyakorlatban alkalmazandó, megfelelő intézkedéseket, amelyek biztosítják a hagyományos és organikus mezőgazdaságot, illetve fenntartható együttes létezését a géntechnológiával módosított növényekkel, másfelől a GMO lehetséges hosszú távú hatásait, valamint az ipari eljárásokhoz megújuló nyersanyagként termelt GMO hasznát és kockázatait. Támogatja az uniós mezőgazdaság genetikai erőforrásainak megőrzésére, osztályozására, összegyűjtésére és hasznosítására irányuló cselekvési tervet;

19. üdvözlözi az élettudományokra és biotechnológiára vonatkozó hatályos jogi keretet, azonban úgy véli, hogy további lépésekre van szükség a különböző jogi területek koherenciájának javítása érdekében, például a szellemi tulajdon védelmére vonatkozó szabályokat illetően. Ezenkívül az EU biotechnológiai versenyképességére való tekintettel meg kellene vizsgálni a jogi keret nemzetközi viszonylatban általánosan elfogadott szinthez való igazításának lehetőségeit. A városok és régiók kötelezettséget vállalnak arra, hogy hatáskörük keretén belül egységesen végrehajtsák az európai jogot; ehhez régiók feletti és nemzetközi eszmecsere lenne szükség;

A 2002-es, 30 pontból álló cselekvési terv végrehajtására vonatkozóan

20. szükségesnek tartja az élettudományokra vonatkozó ismeretek javítását, különösképp a munkaerő és a tanárok képzésére, illetve továbbképzésére való tekintettel. Ösztönözni kellene a kutatók közötti interdiszciplináris párbeszédet;

21. javasolja, hogy az állami kutatás területén világosabban határozzák meg a szellemi tulajdon védelmére vonatkozó szabályokat, a kutatókban pedig tudatosítsák a kutatási eredmények ipari felhasználásba való átültetésének jelentőségét. Ehhez szükséges a nemzetközi párbeszéd ösztönzése is;

22. úgy véli, hogy a kutatásba, technológiai fejlesztésbe és vállalatalapításokba történő beruházások, valamint a technológiatranszfer ösztönzése, illetve a vállalatok kereskedelmi finanszírozása révén javítani kell a – különösen a kkv-k által működtetett – biotechnológiai ipar tőkealapján. Az európai biotechnológiai ipar további fejlődését egységes kritériumok alapján folyamatosan követni kell;

23. támogatja, hogy az Európai Bizottság a „lead market” kezdeményezés keretében a bioalapú termékeket úttörő piaci kezdeményezésként határozza meg, és kéri az Európai Bizottságot, hogy e termékek ösztönzését és megerősítését szolgáló intézkedései során vegye figyelembe az európai régiókban rejlő lehetőségeket;

24. további erőfeszítéseket kér az élettudományok és biotechnológia területén tevékenykedő európai technológiai platformok (ETP) megnyitásával és átláthatóságával kapcsolatban, hogy az ipari ágazaton és a kutatási közösségeken túlmenően más érdekeltek – például a helyi és regionális önkormányzatok, valamint különösen a kkv-k – is részt vehessenek a munkában;

25. támogatja a biotechnológiai régiók fokozott szerepvállalását a nemzeti és regionális kutatási programok koordinálását célzó ERA-Net kezdeményezésben, amely a hetedik kutatási keretprogram része;

26. örömmel veszi az Európai Etikai Csoport szerepének megerősítését. A Közösség, valamint a nemzeti és regionális szintek közötti együttműködést ösztönözni kellene az etikai és szociális-gazdasági kérdések vonatkozásában. Etikai iránymutatókat kell kidolgozni például az őssejtkutatás, a biobankok, a xenotranszplantáció, a géntesztek és az állatkísérletek vonatkozásában;

27. támogatja a referenciaanyagokra és a kimutatási módszerek igazolására irányuló tevékenységek folytatását, és a géntechnológiával módosított szervezetek, élelmiszerek és takarmányok káros hatásainak nyomon követését szolgáló módszerek fejlesztése mellett száll síkra. Üdvözli, hogy az Európai Bizottság

vezető szerepet játszik a nemzetközi iránymutatók, normák és ajánlások további kidolgozásában, különösen az élelmiszerbiztonság területén;

28. kijelenti, hogy kész az Európai Bizottsággal és a tagállamokkal együttműködve abból a szempontból megvizsgálni a kutatási politikát, hogy az a hagyományos és az újszerű technológiák megfelelő mértékű elegyét tartalmazza-e. Kilátásba helyezi hozzájárulását az EU és a fejlődő országok közötti hatékonyabb kutatási partnerségek létrehozásához. Fontos a regionális szint alatti, a regionális és a nemzetközi szervezetek, különösen pedig a nemzetközi mezőgazdasági kutatóközpontok ösztönzése;

29. örömmel veszi az Európai Bizottság tevékenységeit a modern biotechnológia fejlődő országokban való biztonságos és hatékony hasznosításával, valamint ezen országok kockázatfelmérési és -kezelési kapacitásainak támogatásával kapcsolatban. A nemzetközi közösséggel együttműködve egyértelműbben meg kell határozni a kutatási hozzájárulást a HIV/AIDS, a malária, a tuberkulózis és a többi olyan betegség tekintetében, melyek kialakulásában a szegénység meghatározó szerepet játszik. Elismeri az Európai Bizottság és a tagállamok erőfeszítéseit a fejlődő országok genetikai erőforrásainak megőrzése és fenntartható hasznosítása érdekében;

30. arra szólít fel, hogy elsősorban technológiai szempontból erősítsék meg az Európai Bizottság valamennyi szervezeti egységének előretekintő funkcióját az újonnan felmerülő kérdések korai azonosításának érdekében. Meg kell vizsgálni a jogalkotás és a szakpolitika jelentőségét, koherenciáját és hatékonyságát, végrehajtását, valamint társadalmi és gazdasági hatásait.

Kelt Brüsszelben, 2008. február 6-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE